

Comentariul operei Amurgul gandurilor scrisa de Emil Cioran - a patra parte

Lui Cioran lucrurile "caldute", oraganizate in norme acceptabile doar de catre mediocri, ii par uneori, de-a dreptul vulgare.

Cel mai mult ii repugnav diversele infatisari ale modului administrativ, cel care are pretentia de a ordona existenta exterioara a omului, ignorand-o pe aceea interioara Afland din biografia ganditorului ca a fost un "etern student", prelungind o maniera modesta usor boema pana la batranete, intelegem mai usor ironiile sale aforistice la adresa notabilitatilor "Daca lumea ar avea margini, cum m-as consola ca n-am fost primar?". Dar si cu transcendentul relatiile sunt precare.

Definindu-se ca "un lov fara prieteni, fara Dumnezeu si fara lepra revoltatul contesta notiunea de mangaiere divina si ajunge, prin luciditate, un "clasic al deznadejdii". S-a spus, cu indreptatire ca la Cioran, Neantul este figura principala in vreme ce Fiinta ramane, oricat s-ar zbate, sau tocmai de aceea figura secundara Era firesc sa apara si intrebarea daca acestui tip de reflectie i se poate recunoaste apartenenta la filozofie.

Atata timp cat filozofia se intituleaza stiinta a relatiei iar Cioran destructureaza si inverseaza relatiile, chestiunea ramane, pentru filozofii de catedra neclara si destul de ultragianta Intervine insa ganditorul care enunta fara echivoc cateva delimitari de sterilitatea impunatoarelor sisteme aristotelice, kantiene sau hegeliene. El constata intre altele, ca in alta parte trebuie sa cautam intelegerea pentru tot ce este omenesc: "Filozofia neavand organ pentru frumusetile mortii, am luat-o cu toti inspre poezie". Pretuirea acordata creatorului, individului dotat cu har, se tradeaza si in cristalizările aforistice: "Ce-i un artist? Un om care stie tot - fara sa-si dea seama Un filozof?"

Un om care-si da seama dar nu stie nimic" sau "Totul in filozofie este de rangul al doilea, al treilea... Nimic direct Un sistem se construiește din derivari, el insusi fiind derivatul prin excelenta Iar filozoful nu-i mai mult de un geniu indirect". In locul efortului logic, ordonator, Cioran proclama fara sa ezite subiectivitatea cu formele ei exacerbate, care nu cunosc notiunea de "relativitate". Frazele alcatuiesc un scenariu apocaliptic, ultimativ - in zadar s-ar incerca introducerea unor atenuari la teribilele sentinte.

Dezlantuirea lirica este radicala in totalitatea ei, desi apartine unui om vulnerabil si, de aceea indarjit. S-au vehiculat mai ales doua nume pentru a incadra cumva experienta aceasta unica a disperarii: Teresa de Avila si Don Quijote, viata mistica si simbolul esecului melancolic. Cultul intensitatii paroxistice a traiirii, "jaraticul interior", indica intimitatea precoce cu faptele sfintilor si ale misticilor, detaliu marturisit, de altfel, in repetate randuri.